

Nehezen hozzáférhetőek a vadon élő gyógynövényekkel kapcsolatos korszerű ismeretanyagok, emellett a tradicionális tudás lassan homályba vész – derült ki a Traditional and Wild projekt eddigi kutatásaiból. A projekt vizsgálatai alapján oktatási anyagok készülnek, valamint októberben átadták az első elkészült tájházat is, Kunadacson.

A projektben részt vevő négy ország és kilenc partnerszervezet eddigi tapasztalatai alapján elmondható, hogy a növényekkel kapcsolatos hagyományok ma Közép-Európában igen nehezen hozzáférhetőek, nyomon követhetők. Mind a környező országokban, mind hazánkban olyan jelentőssé vált a mediatizált, olykor féltudományos információk áramlása, hogy eltörpülnek a helyi, felmenőktől származó ismeretanyagok, különösen azok, amelyek nincsenek leírva. Az utóbbi évtizedekben a média és a szakirodalom szinte mindenkit elért, de - akár helyesen, akár hibásan - ráakódott azokra az ismeretekre, amit

még az ember elődeitől szerezhették. A hagyományos információkért igen mélyre kell nyúlni, s nehéz kiválasztani a sok egyébből.

A projektben részt vevő kutatók azonban úgy tapasztalják, hogy van esély a hagyományok, ősi tudás és a korszerű, tudományos tapasztalatok alapján újat és értékeset létrehozni. Azonban ehhez nem csak korszerű ismeretekre, hanem az idős emberek tudásanyagára is szükség van, a múlt és a helyi értékek tiszteletére és arra, hogy a kis településeken ismerjék fel újra a környező természet kincseit, azok potenciális hasznát.

A Traditional and wild projekt négy ország és kilenc partnerszervezet tevékenységét fogja össze. A projekt célja, hogy összegyűjtse és rendszerezze a vadon élő gyógynövényekkel kapcsolatos népi hagyományokat, értékes ismereteket és gyakorlati megoldásokat. A projekt számára biztosított időszak – 2011-2014 – végére a résztvevő szervezetek olyan gazdasági modellt dolgoznak ki, amely célja egyrészt a természettel kapcsolatos hagyományok megőrzése és továbbadása, másrészt az, hogy a vadon élő növények korszerű gyűjtési és feldolgozási módját megismertetve megélhetési alternatívát nyújtson az alacsony foglalkoztatású területek lakóinak.

Etnobotanikai felmérések

Az eredmények eléréséhez a Traditional and wild projekt keretében az együttműködő szervezetek négy ország hat régiójában - Csehországban, Szlovéniában, Lengyelországban és természetesen Magyarországon - készítettek etnobotanikai felmérést, amelynek keretében feltérképezik és értékelik a lakosság etnobotanikai ismereteit. Hazánkban a Kiskunság és az Ormánság e felmérések súlypontja. A felmérések segítségével választ kapunk arra, hogy ismerik-e, észreveszik-e a gyerekek és a felnőttek a környező természet kincseit, értékeit. A felmérés során papíralapú és online kérdőíveket használunk, és az eddigi kutatási eredmények alapján elmondható, hogy jelentős érdeklődés tapasztalható, és mind az idősebbek, mind pedig a fiatalabbak tisztában vannak az alapvető, gyógynövényekkel kapcsolatos ismeretekkel, és a legfontosabb gyógynövényeket nemcsak névről, hanem vizuálisan fel is ismerik.

Az elkészült etnobotanikai felmérések eredményeit a résztvevő szervezetek idén októberben, Brnóban értékelték. Az eseményről készült beszámoló letölthető innen:

<http://traditionalandwild.eu/hu/component/jevents/icalrepe at.detail/2012/09/18/51/7/workshop-a-socio-economic-an alysis-rol?Itemid=164>

Foglalkoztatási lehetőségek kialakítása

Megfelelő gyűjtés esetén a helyben, természetben gyűjtött fajok - bodza, csalán, cickafark, orbáncfű, csipkerózsa satöbbi. – nagyban is értékesíthetők. A projekt feltárja az ehhez szükséges szervezési, gazdasági háttérrel, illetve ennek régió- vagy országspecifikus vonásait. A projekt eddigi tapasztalatai szerint a helyi, fenntartható és szakmailag kifogástalan gyógynövény-gyűjtésnek létező gazdasági potenciálja van, azonban az ehhez szükséges korszerű ismeretanyag többnyire nem áll a helyiek rendelkezésére. Megismertetésére oktatási anyagokat dolgozunk ki.

Oktatás

A természet kincseit értő módon csak úgy hasznosíthatjuk, ha ismerjük pontos szabályait és gondolunk a következő nemzedékekre is. A projekt résztvevői írott és képes tananyagokat készítenek és teszik mindenki számára elérhetővé hat nyelven, helyi kurzusokat szerveznek és oktatófilmet forgatnak. Ezekben az anyagokban összefoglalják a fenntartható növénygyűjtés írott és íratlan szabályait, a vonatkozó hazai és nemzetközi előírásokat, valamint bemutatják a gyógynövénygyűjtés lehetőségeit, praktikáit.

Az elkészült oktatási anyagok az alábbi linken érhetők el:

<http://traditionalandwild.eu/hu/downloads>

Termékfejlesztés

A természet adta növényi kincsek jól hasznosíthatók kisebb léptékben is, legyen szó saját magunk vagy a helyi közösség illetve régiós piac számára előállított termékekről: lekvár, likőr, savanyúság, szárított fűszer, dísznövény kötészeti alapanyag, klasszikus szappan vagy aromás olaj, satöbbj. Ehhez azonban nemcsak a növények tulajdonságait kell ismernünk, hanem a piaci feltételeket is. A projekt feltérképezi a vadon termő növények hasznosítására épülő, különböző típusú termékek kifejlesztésének lehetőségeit.

A termékekhez csomagolást és grafikai tervet készítünk, egységes termékimázzsal. A tervezés folyamatban van.

Bemutató terek

Érdekes és szakmailag jól felszerelt bemutató tereket hozunk létre öt régióban, amelyek a képzést és az információk átadását segítik a szélesebb népcsoportok számára, az iskolásoktól kezdve a helyi lakosokon át a kutatókig. Az első ilyen bemutató tér már elkészül

Kunadacson, átadására 2012 október végén került sor. Az eseményről kiadott sajtóközlemény a következő oldalon olvasható el:

<http://traditionalandwild.eu/hu/component/jevents/icalrepeat.detail/2012/11/01/55/7/tajhaz-nyilt-kunadacson-a-kiskunsagi-regiorol-es-a-gyogynoevenygyujtesrol?Itemid=164>

Háttérinformáció

A Traditional and Wild projekt európai uniós támogatásból megvalósuló kezdeményezés, négy országban működő kilenc szakmai szervezet tevékenységét fogja össze. A program célja, hogy összegyűjtse és rendszerezze a vadon élő gyógynövényekkel kapcsolatos információkat. A program végére a résztvevő szervezetek olyan szociális és gazdasági modellt dolgoznak ki, amely célja egyrészt a hagyományok megőrzése és továbbadása, valamint az is, hogy a vadon élő gyógynövények gyűjtési módját megismertette az alacsony foglalkoztatású területek lakóival, csökkenjen a munkanélküliség.

A program vezetője a Budapesti Corvinus Egyetem Gyógy- és Aromanövények Tanszéke.

A közös munkában három további országban, Csehországban, Szlovéniában és Lengyelországban

működő partnerszervezetek vesznek részt.

A projekt a CENTRAL EUROPE Programban az Európai Unió és Magyarország társfinanszírozásával valósul meg.

<http://traditionalandwild.eu/hu/>